

Besked
2019-08-28
Dnr: 2018-2.1.2-0026

Klassificering av kamouflagemateriel

Ärendet

Vid handläggningen av ett annat ärende uppmärksammade ISP att det finns oklarheter kring klassificeringen av bolagets produkter. Tidigare klassificeringsbesked skedde före 2012, dvs. innan EU:s gemensamma militära förteckning infördes som svensk krigsmaterielförteckning. Mot denna bakgrund beslutade ISP att initiera ett ärende rörande klassificering av bolagets produkter. Ärendet omfattar produkterna A, B, C och D. ISP har meddelat bolaget detta och begärt in teknisk information om produkterna.

Tillämpliga bestämmelser

Vad som utgör krigsmateriel framgår av del A i bilagan till förordningen (1992:1303) om krigsmateriel, krigsmaterielförteckningen. Aktuell krigsmaterielförteckning är SFS 2019:314. Den för ärendet tillämpliga klassificeringen är ML 17 h).

ML17 Övrig utrustning, material och ”bibliotek”, enligt följande, samt komponenter som utformats särskilt för dessa:

- h) Utrustning och material, med en ytbeläggning eller behandling för signaturdämpning, som utformats särskilt för militär användning, utom sådana som tas upp i EU:s gemensamma militära förteckning.

Med anledning av bolagets argumentation i ärendet är det även av relevans att undersöka den tidigare kontrolltexten. I den tidigare krigsmaterielförteckningen var följande under kontroll:

ÖK25. Spanings- och mätutrustning m.m. särskilt utformade eller modifierade för militärt bruk m.m., bl.a.

- c) Utrustningar för att undertrycka akustiska, radar, infraröd och andra emissioner.

Bedömning

Frågan i ärendet är om de aktuella produkterna utgör krigsmateriel. Mer specifikt ska det prövas vilka signaturdämpande egenskaper som utgör aspekter som gör kamouflagemateriel till krigsmateriel.

Av kontrolltexten framgår att sådan utrustning och material som omfattas av kontrollen behöver uppfylla två rekvisit, dels ska det ha en ytbeläggning eller behandling för signaturdämpning, dels ska det vara särskilt utformat för militär användning.

Signaturdämpande egenskaper

Vad gäller signaturdämpning anser bolaget att dämpning av termiskt infrarödstrålning (TIR) och radar är sådana egenskaper som är under kontroll. Bolaget anser dock inte att visuella- (VIS), närainfraröda- (NIR) och ultravioletta-egenskaper (UV) ska vara under kontroll. Bolaget har angett att UV, VIS och NIR är reflekterad strålning och att det är svårt att undertrycka denna typ av strålning.

När bolagets materiel har egenskaper rörande UV, VIS och NIR försöker bolaget efterlikna bakgrunden i den miljö som materielen ska användas inom för att på så sätt vilseleda sensorer. Bolaget menar därför att det inte sker en dämpning av signaturen. Det ligger till grund för bolagets uppfattning att dessa egenskaper inte är under kontroll.

Bolaget tolkar även att det endast är ett materials egenskaper att dämpa vissa typer av emissioner som är under kontroll. Grunden för detta är klassificeringsbeskedet från 2003 och den tidigare kontrolltexten som anger att det som avses är möjligheten att ”undertrycka emissioner”. Bolaget anser att detta ska gälla även vid en tolkning av den nuvarande kontrolltexten.

Aktuell kontrolltext för bedömningen av de aktuella produkterna är ML 17 h). Den nu gällande kontrolltexten skiljer sig från den tidigare. Det vore därför felaktigt att tolka denna kontrolltext på samma sätt som ÖK25 c, då denna tar avseende på dämpning av signatur generellt och inte vissa typer av emissioner.

Att tolka att signaturdämpning endast avser dämpning av viss utstrålning från objektet bör således vara felaktigt, det bör rätteligen tolkas som att det avser dämpningen av objektet.

Signaturdämpning tar därmed avseende på ett materials möjlighet att dölja ett visst objekt genom att sänka den uppfattbara egenssignaturen. Det spelar då ingen roll om egenskaperna avser en dämpning genom att absorbera eller sänka strålningen från ett objekt eller om det avser möjlighet att reflektera strålning så att det inte går att uppfatta den egna signaturen.

Det är således felaktigt att utgå från att termen signaturdämpning endast omfattar dämpningen av signaturen i ett visst elektromagnetiskt spektrum. Vad som särskiljer militära material enligt kontrolltexten är i stället om dessa är utformade särskilt för militär användning.

Vid en bedömning av om en viss typ av signaturdämpning i ett material är under kontroll ska det därför beaktas om den aktuella signaturdämpningen är av militär relevans. Sådana faktorer som kan beaktas vid en sådan bedömning är om signaturdämpningen kan dölja objektet från upptäckt av militära sensorsystem.

Termiskt infraröda och radaregenskaper

I tidigare besked från ISP har det slagits fast att dessa egenskaper är kontrollerade. Under handläggningen av ärendet har även bolaget angett att dessa egenskaper fortsättningsvis ska vara under kontroll. Det således en samsyn mellan ISP och bolaget i dessa delar.

Det behövs därför inte göras en närmare granskning av om dessa egenskaper är sådana signaturdämpande egenskaper som innebär att en viss utrustning eller material är under kontroll.

Nära infraröda egenskaper

En fråga som särskilt har belysts i ärendet är om NIR-egenskaper är sådana egenskaper som innebär att en produkt ska vara under kontroll enligt ML17 h). NIR är området i det elektromagnetiska spektrumet är mellan 0,70 – 2,0 mikrometer. Spaning inom detta område har militär relevans.

För detta används t.ex. bildförstärkare, sådan utrustning är krigsmateriel. Att dölja sin signatur inom NIR-området är således militärt relevant. Produkter som har sådana signaturdämpande egenskaper ska därmed anses vara särskilt utformade för militär användning och är under kontroll enligt ML17 h).

Ultravioletta egenskaper

UV området i det elektromagnetiska spektrumet är mellan 0,05 – 0,40 mikrometer. Ur sensorsynvinkel är området 0,22-0,28 mikrometer särskilt intressant, för spaning av väldigt heta objekt, såsom raketflammar, explosioner och mynningsflammar.

Vidare används området 0,3 – 0,4 mikrometer av sensorer för spaning i snöförhållanden. Det är således militärt relevant att spana inom UV-spektrumet. Att dämpa sin signatur inom UV- spektrumet är således militärt relevant. Utrustning med signaturdämpande egenskaper i detta spektrum är därmed kontrollerat enligt ML 17 h).

Visuella egenskaper

VIS är den del av det elektromagnetiska spektrumet som går att uppfatta med ögat, dvs. synligt ljus. Att efterlikna en viss bakgrund på detta sätt utgör även det en signaturdämpning. Det sker visserligen militär spaning med dagljuskameror som kan uppfatta synligt ljus vilket innebär att det kan finnas viss militär relevans för sådan signaturdämpning.

VIS är dock en enklare form av signaturanpassning och det finns flera varianter av VIS som används helt civilt, t.ex. kläder för jakt. Om det rör sig om VIS- egenskaper som endast är av en enklare variant, som enklare färgläggning, bör detta inte anses vara en typisk militärt relevant egenskap. Sådan typ av signaturdämpning är därmed inte kontrollerad enligt ML17 h).

Sammanfattning

Sammanfattningsvis kan det konstateras att utrustning är under kontroll om den har signaturdämpande egenskaper till följd av ytbeläggning eller behandling och den är särskilt utformad för militär användning. Signaturdämpning avser förmågan att dölja eller reducera den strålning som emitteras eller reflekteras från ett visst objekt, för att vilseleda uppfattning från sensorer.

För att utreda om signaturdämpning av olika delar av det elektromagnetiska spektrumet utgör kontrollerade egenskaper bör det utredas vad det har för militär relevans. I det aktuella ärendet har det konstaterats att utrustning med egenskaper rörande TIR, radar, NIR och UV är sådana egenskaper som alltid ska vara under kontroll enligt ML 17 h).

VIS-egenskaper bör som huvudregel inte vara under kontroll om det utgör enklare färgläggning. Om det rör sig om VIS av mer komplicerad natur kan dessa egenskaper dock vara under kontroll.

ISP:s besked

Produkterna A, B, C och D utgör krigsmateriel enligt ML 17 h).

Carl Johan Wieslander
Tf. generaldirektör